

DEBUUTROMAN OVER HET LOT VAN EEN MOLUKS GEZIN IN NEDERLAND

DE LITERAIRE wereld is er in veel opzichten een van trends en reacties waarop. De afgelopen jaren was in de Nederlandse letterkunde een duidelijke debutantenmode merkbaar.

Op de verschillende bestsellerslijsten waren debutanten in rijtjes vertegenwoordigd. Op het moment lijkt zich daar de reactie tegen af te tekenen: debutanten moeten nu eerst over een muur van scepsis heen. Het zou zonde en jammer zijn als een beginnend schrijver als Frans Lopulalan het daarom niet zou red- den.

Tweede generatie

Frans Lopulalan (geb. 1953) woont in Utrecht en heeft kortgeleden zijn universitaire studie ingeruild voor de literatuur. Hij is een representant van de tweede generatie Zuidmolukkers, kind van een van de inwoners van Ambon: dat deel van Nederlands-Indië dat ooit als de der- tiende provincie van ons land werd gezien. Zijn debuut *Onder*

Utrechter Frans Lopulalan is een veelbelovend talent

UN 5-4-85

de sneeuw een Indisch graf staat in dat teken.

Boeken met een boodschap maken veelal wantrouwig en doen op voorhand vrezend voor het ergste dat er in dat genre voorradig is: het pamflet. Frans Lopulalan heeft de klip van het pamflettisme vakkundig weten te omzeilen. Op een onnadrukkelijke, maar daarom niet minder duidelijke en effectieve manier vertelt hij van het lot van een Moluks gezin in Nederland. Zijn stijl is daarbij krachtig, soms zelfs vinnig en altijd bloemrijk:

„Men had Hollandse gezinne.

in Katwijk, Egmond, Schoorl en andere kustplaatsen bereid gevonden om gedurende de zomermaanden Ambonese kinderen op te vangen, alsof we uit de hemel kwamen vallen. Mijn vaders bereidwillige medewerking aan dit grootse plan zou met sympathie van comité-zijde beloond worden. Er volgde nog een bombastisch verhaal over menselijke plichten, de principiële gelijkheid van Hollanders en Ambonezen en meer van dat soort hoogstaande prietpraat waarvan de daken niet minder ging lekken”.

De twee verhalen uit *Onder de sneeuw een Indisch graf* hebben elk een ander tijdvlak van het leven van de boekfiguur Frans

Lopulalan tot onderwerp. Het eerste (*De barak*) een periode in een van de provisorische Molukse opvangkampen in Nederland en het tweede (*De veertigste dag*) een tijdstip dat twintig jaar verder ligt. Als hoofdpersonen fungeren steeds de ik-figuur, zijn broer Bertje en hun vader en moeder.

Kampoudste

Hoewel het eerste verhaal met zijn rake sfeertekeningen zeker niet slecht is, is het tweede toch duidelijk beter. Het handelt over de dood van de oersterke vader-figuur, ex-KNILsergeant en onverzettelijk kampoudste. Niets heeft hem ooit omver kunnen

krijgen, maar de krachtfiguur die hij was wordt gevloerd door een klein kind. De geboorte van zijn eerste kleinkind doet al zijn zo zorgvuldig gekoesterde illusies om ooit nog eens terug te keren naar zijn geboorteland vliegen. De hierop volgende val van deze oude eik is ronduit aangrijpend en kan niet zonder emotie gelezen worden.

Even fijn getekend is de figuur van Liesbeth, de ex-vrouw van de ik-figuur. Hij had haar weliswaar verloren aan het Ware Lesbianisme, maar er is nog contact. Zij hangt, naar blijkt, vooral aan de sterke familieband in het Molukse gezin, iets dat ze zelf niet kent en als koesterend ervaart: „Soms mis ik je zo. En

ook je vader en je moeder. Vroger wilde ik altijd bij julie, bij de Molukkers horen. Jouw vader zou nooit een dochter slaan, als ik een zus van je was en werd aangerand, dan zou jij nu wachten tot ik aangifte bij de politie had gedaan. Je zou ze optreden...”

Onder de sneeuw een Indisch graf is een egaal goed boek, met slechts hier en daar enkele kleine stilistische schoonheidsfoutjes. Zij kunnen echter niet verhullen dat Frans Lopulalan een groot talent is. Vooral zijn tweede verhaal is er een om ademloos uit te lezen. Mocht de anti-trend hem verkooptechnisch gezien tegenwind bezorgen, dan is te hopen dat hij het zeil niet laat klapperen, maar op zijn minst op een tweede boek aanstuurt.

ED VAN EEDEN

Frans Lopulalan: Onder de sneeuw een Indisch graf uitg. L de Knipscheer 165 pag. f 25,00

Op de kunstpagina staat vandaag een interview met Frans Lopulalan.